

Lausuntopyyntö 30.4.2020 VN/1985/2020-OKM-1

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta sekä muutettavaksi näihin uusiin annettaviin lakeihin liittyviä lakeja. Esityksen tavoitteena on varmistaa, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Jotta tavoite toteutuisi mahdollisimman hyvin, Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry haluaa nostaa esille seuraavat näkökulmat:

Laadukkaan opetuksen ja riittävän ohjauksen varmistaminen

Oppivelvollisuuden laajentamisella pyritään vaikuttamaan keskeyttämisen ehkäisyyn. Nuoria koskevat tutkimukset ovat osoittaneet yleisimmäksi keskeyttämiseksi syyksi sen, että senhetkinen ala ei tunnu oikealta. Tästä syystä pitäisi vahvistaa mahdollisuuksia liikkua tarvittaessa koulutuksen sisällä, vaihtaa alaa ja etsiä omaa paikkaansa – jotta jokainen löytäisi paikan, jossa kokee voivansa käyttää osaamistaan ja kokea toimintansa merkitykselliseksi.

Koulutuksen järjestäjille tulee turvata riittävät resurssit laadukkaaseen opetukseen ja riittävään ohjaukseen. Ohjausta ei tarvita pelkästään nivelvaiheissa, vaan koko toisen asteen opintojen ajan tukemaan oman alan löytymistä ja työelämään kiinnittymisessä tarvittavien taitojen omaksumista. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä ohjauksen ja opiskeluhuollon merkitys ja tarve tulevat kasvamaan entisestään.

Liikuntakasvatusta yhdenvertaisesti kaikille opiskelijoille

Hyvää työ- ja toimintakykyä tarvitaan sekä fyysisten työtehtävien suorittamiseen että työstä palautumiseen. Työ- ja toimintakyky on erityisen tärkeä silloin, kun valmistutaan fyysisesti vaativiin ammatteihin. Pakollisten opintojen määrällä verrattuna lukiokoulutuksen valitsevat opiskelijat saavat tällä hetkellä kuitenkin enemmän tukea oman työ- ja toimintakykynsä kehittämiseen kuin ammatillisen koulutuksen opiskelijat.

Sekä yhdenvertaisuuden että nuorten työ- ja toimintakyvyn varmistamisen näkökulmasta on tärkeää, että liikuntakasvatuksen määrää ammatillisissa tutkinnoissa lisätään.

Toimintakykyisyyden lisäksi fyysinen aktiivisuus tukee myös mielen hyvinvointia ja lisää yhteisöllisyyttä. Tästä syystä näemme tärkeänä, että liikuntakasvatus huomioidaan myös tulevan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen sisällöissä.

Yhteiskunnallisen osallisuuden taitoja kaikille

Oppivelvollisuuden laajentamisessa tulee huomioida opiskelijoiden yhdenvertaiset mahdollisuudet kiinnittyä yhteiskuntaan opintojen jälkeen sekä ammatillisesta koulutuksesta että lukiosta. Viimeaikaiset tutkimukset ovat herättäneet huolta siitä, tarjoaako ammatillinen koulutus valmistumisen jälkeen yhdenvertaisia yhteiskunnallisen osallisuuden taitoja lukiokoulutukseen verrattuna. Pelkällä oppivelvollisuuden laajentamisella tähän ei päästä.

On varmistettava, että myös ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla on riittävä mahdollisuus harjoitella yhteiskunnallisuuden osallisuuden takaavia taitoja: yhteisten tutkinnon osien opintojen kautta, läpileikkaavasti myös muissa opinnoissa sekä opiskelijoiden omaan toimintaan, liikkumiseen ja kulttuuriin liittyvän opetuksen ja vapaa-ajantoiminnan kautta.

Laadukasta ohjausta asuntoloissa asuville opiskelijoille

Oppilaitoksen asuntolassa asuminen on jo nyt toisen asteen opiskelijoille maksutonta. Toisen asteen opintojen maksuttomuuden ja vapaan hakeutumisoikeuden myötä asuntolapaikkojen tarve saattaa kasvaa entisestään.

Laadukas asuntolatoiminta edistää opintojen läpäisyä ja tukee nuorten kasvua. Asuntoloissa asuvat nuoret muuttavat opintojen perässä toiselle paikkakunnalle varsin nuorina. He tarvitsevat tukea, ohjausta ja harrastusmahdollisuuksia. Uudistuksessa on taattava riittävät resurssit asuntoloissa tapahtuvaan ohjaukseen.

Lausunnon keskeinen sisältö

- Jotta uudistuksella saavutetaan sille asetetut tavoitteet, koulutuksen järjestäjät tarvitsevat riittävät ja pysyvät resurssit opetukseen ja ohjaukseen koulutuksen aikana oppilaitoksissa ja asuntoloissa.
- Kannamme huolta siitä, että jos aiheutuneita kuluja ei kateta täysimääräisesti, oppilaitokset joutuvat karsimaan yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja yhteiskunnallisen osallisuuden taitoja tukevasta toiminnastaan.
- Liikuntakasvatuksen määrää ammatillisissa tutkinnoissa on lisättävä sekä työ- ja toimintakyvyn varmistamisen että yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Tampereella 14.6.2020

Antti Lahti
puheenjohtaja
SAKU ry

Saija Sippola
toiminnanjohtaja
SAKU ry